

هویت (من کیستم؟)

درس ۸

پلن اول

توی فصل اول، در مورد کنش‌ها و پدیده‌های اجتماعی و جهان اجتماعی صحبت کردیم و بعدش هم رقیب سرانجام اجزا و لایه‌های جهان اجتماعی و اونارو رو از نابی کردیم. حالا تو فصل دوم می‌رم سراغ هویت؛ یعنی کیستی انسان و جهان اجتماعی و تا آخر کتاب قراره در مورد هویت صحبت کنیم. پس مطالب این درس رو خوب یاد بگیر چون فعلاً باهاش کار داریم!

هویت

فرض کنید برای مصاحبه، وارد یک مجموعه جدید شده‌اید. فرد مصاحبه‌کننده معمولاً با این سؤال شروع می‌کند که «خودتان را معرفی کنید.» وقتی با این سؤال مواجه می‌شوید، در پاسخ به آن برخی از ویژگی‌های خود را بیان می‌کنید. مثلاً می‌گویید: «من الهام رضایی هستم، اهل شیراز، فوق‌لیسانس علوم سیاسی دارم و فردی منظم و باانگیزه هستم.»

در این معرفی، من بخشی از هویت خود را به تناسب شرایط و موقعیتی که در آن قرار گرفته‌ام، بیان کردم و از ارائه جنبه‌های دیگر هویتی خود چشم‌پوشی کردم. بنابراین:

آنچه در پاسخ به پرسش کیستی گفته می‌شود و شخص با آن از اشیا و افراد دیگر متمایز می‌گردد، هویت فرد را تشکیل می‌دهد.

: : انواع هویت

به مثال بالا برگردیم.

★ در معرفی خود ابتدا نام و نام خانوادگی‌ام را گفتم، یعنی به ویژگی انتسابی هویت اشاره کردم، چرا که نام و نام خانوادگی را خودم انتخاب نکرده‌ام و به من نسبت داده شده است؛ اما از آنجایی که فرد می‌تواند نام خود را تغییر دهد، پس این ویژگی، همچنین از ویژگی‌های متغیر هویت من است. **نام و نام خانوادگی** ← **انتسابی و متغیر**

★ اهل شیراز بودن نیز، یکی دیگر از ویژگی‌های انتسابی هویت من است که غیرقابل تغییر و ثابت است. من می‌توانم در یک شهر دیگر زندگی کنم، اما شیرازی بودنم تغییر نمی‌کند. **مکان تولد** ← **انتسابی و ثابت**

★ در بخش بعدی از مدرک تحصیلی‌ام می‌گویم، یعنی به بخشی از هویت اشاره می‌کنم که خودم کسب کرده‌ام و به واسطه بودن در جامعه و دانشگاه آن را به دست آورده‌ام؛ یعنی هویت **اکتسابی و اجتماعی** خود را بیان می‌کنم. **تحصیلات و ویژگی‌های شغلی** ← **اکتسابی و اجتماعی**

★ و در آخر به یکی از ویژگی‌های شخصیتی خود اشاره می‌کنم که **اکتسابی، فردی و متغیر** است. **ویژگی‌های اخلاقی** ← **اکتسابی، فردی و متغیر**

پس انواع هویت به این صورت دسته‌بندی می‌شود:

ثابت یا متغیر برخی از ویژگی‌های هویتی تغییر می‌کنند؛ جایگاه فرد در جهان اجتماعی **متغیر**

ثابت برخی از ویژگی‌های هویتی تغییر نمی‌کنند: زمان و مکان تولد **ثابت**

انتسابی ما در شکل‌گیری برخی از ویژگی‌های هویتی نقشی نداریم؛ دختر یا پسر بودن **انتسابی**

اکتسابی یا انتسابی ما در شکل‌گیری برخی از ویژگی‌های هویتی نقش داریم؛ صفات اخلاقی و روانی و موقعیت اجتماعی **اکتسابی**

فردی ویژگی‌هایی که فرد، بدون عضویت در جهان اجتماعی و به صورت فردی به دست می‌آورد؛ صفات اخلاقی **فردی**

اجتماعی ویژگی‌هایی که فرد، تنها با عضویت در گروه‌های اجتماعی و ارتباط با دیگران به دست می‌آورد؛ ایرانی بودن و ویژگی‌های شغلی **اجتماعی**

دیالوگ

هویت می‌تونه مثلاً هم ثابت باشه هم متغیر؟ یا هم اکتسابی باشه و هم انتسابی؟ و ...

نه! حواست باشه تو هر کدام از این سه دسته، یکیش فقط میاد. یعنی هویت یا فردیه، یا اجتماعی! هیچ وقت نمی‌تونه هم فردی باشه و هم اجتماعی. در مورد اون دو تا دسته دیگه (اکتسابی یا انتسابی و ثابت یا متغیر) هم این قضیه صدق می‌کنه!

اما هویت می‌تونه از هر کدام از این سه دسته، یکیش رو داشته باشه و معمولاً هم تو تستا سه‌تایی مطرح می‌شن. یعنی:

هویت اکتسابی، اجتماعی و متغیر ← ویژگی‌های شغلی / هویت اکتسابی، فردی و متغیر ← ویژگی‌های اخلاقی و روانی / هویت انتسابی، ثابت و فردی ← اثر انگشت و گروه خونی و ...

آهان! پس بگو چرا تو کنکور سه‌تایی میادا! حالا متوجه شدم.

ابعاد هویت

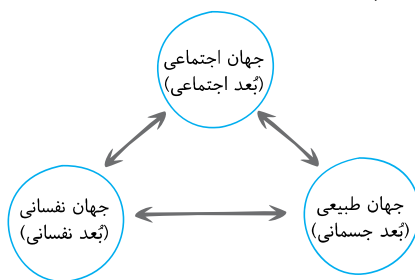
حواستان باشد که ابعاد هویت را با انواع هویت اشتباه نگیرید. وقتی به ابعاد هویت اشاره می‌کنیم، منظورمان دو بُعد فردی و اجتماعی است. بُعد اجتماعی هویت که مشخص است، در نتیجه نقش و عضویت فرد در جهان اجتماعی به وجود می‌آید. اما وقتی در مورد بُعد فردی هویت صحبت می‌شود، این فردیت هم می‌تواند به جسم و بدن انسان برگردد و هم به نفس و ویژگی‌های اخلاقی و روانی انسان. از این رو ابعاد هویت انسان به این صورت دسته‌بندی می‌شود:

★ بُعد جسمانی (بدن)

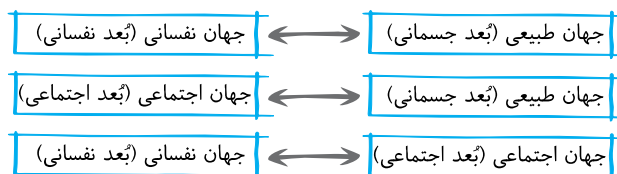
★ بُعد نفسانی (نفس و ویژگی‌های روانی و اخلاقی)

★ بُعد اجتماعی (نقش و عضویت فرد در جهان اجتماعی)

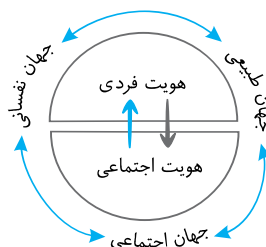
وقتی این سه بُعد هویت را به این صورت می‌نویسیم، احتمالاً این ذهنیت برایتان پیش می‌آید که این سه بُعد از هم جدا هستند! درحالی‌که نه تنها از هم جدا نیستند، بلکه با هم تعامل و ارتباط دوسویه دارند، یعنی بر هم اثر می‌گذارند. پس بهتر است سه بُعد هویت را به این صورت نشان دهیم:

یا به این صورت:

- ★ بدن و جسم ما، مجرای ارتباط ما با جهان طبیعی و بخشی از آن است؛ بنابراین بُعد جسمانی (بدن) هویت، در جهان طبیعی قرار می‌گیرد.
  - ★ نقش و عضویت اجتماعی ما نیز، مجرای ارتباط ما با جهان اجتماعی و بخشی از جهان اجتماعی است؛ بنابراین بُعد اجتماعی هویت در جهان اجتماعی قرار می‌گیرد.
  - ★ در مورد بُعد نفسانی هم به همین صورت است و در جهان نفسانی قرار می‌گیرد.
- بنابراین کامل‌شده این روابط را به صورت زیر می‌توان نشان داد:

برای درک بهتر تأثیر متقابل این جهان‌ها و ابعاد هویتی بر یکدیگر مثال‌های زیر را ببینید:

★ ترشح بیش از اندازه غده تیروئید، موجب عصبانی شدن انسان می‌شود: جهان طبیعی ← جهان نفسانی

★ برخی از بیماری‌های جسمانی، با کمک قوای روانی درمان می‌شوند: جهان نفسانی ← جهان طبیعی

★ برای هر کاری که نیت آدمی در انجام آن قوی باشد، بدن دچار ضعف و ناتوانی نمی‌شود: جهان نفسانی ← جهان طبیعی

برای آگاهی از بخش پنهان و ناخودآگاه هویت می‌توانیم از راه‌های زیر استفاده کنیم:

- ★ تأمل و اندیشیدن در مورد هویت خود
- ★ کمک گرفتن از دیگران (والدین و دوستان)
- ★ راهنمایی گرفتن از مشاوران، روان‌شناسان و روان‌کاوان
- ★ کمک گرفتن از جامعه‌شناسان و انسان‌شناسان در شناخت ابعاد اجتماعی هویت

و ...

حواستان باشد که گاهی در شناخت هویت خود و دیگران، می‌توانیم دچار خطا و اشتباه شویم و وجود نظریات متفاوت دربارهٔ هویت نشانهٔ این است که امکان خطا و اشتباه در شناخت هویت وجود دارد.

پیامبران و اولیای الهی نیز از قدیم دربارهٔ ابعاد الهی و فطری هویت انسان و غفلت و فراموشی انسان از خویش سخن گفته‌اند.

خب! تا اینجا هویت و انواع و ابعادش رو خوب یاد گرفتین. اما هرچی که گفتیم تا الان مربوط به هویت ما انسان‌ها بودا از اینجا به بعد رینگ کاری با هویت فردی نداریم! چون درسمون جامعه‌شناسیه، قراره روی هویت اجتماعی تمرکز کنیم و از انسان فراتر بریم و برسیم به بحث هویت جهان‌های اجتماعی! پس خوب هویت رو یاد بگیرید که تا آخر کتاب باهاش کار داریم.

پرسش‌های تشریحی

درس ۸

☒	☒
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐

تعیین کنید کدام عبارت درست و کدام عبارت نادرست است.

۴۸۶. هویت در معنای اولیه و عام آن، پاسخی است که به پرسش از چیستی داده می‌شود.
۴۸۷. ویژگی‌های اکتسابی، ویژگی‌هایی هستند که در شکل‌گیری آن‌ها نقشی نداریم.
۴۸۸. ما در شکل‌گیری بعضی ویژگی‌های هویتی مانند مکان و زمان تولد یا دختر و پسر بودن نقشی نداریم.
۴۸۹. ما در ویژگی هویتی خود مانند صفات اخلاقی و روانی نقش و سهم بی‌نظیری داریم.
۴۹۰. بعضی از ویژگی‌های هویتی مانند جایگاه فرد در جهان اجتماعی تغییر می‌کنند.
۴۹۱. بُعد جسمانی و اجتماعی هویت انسان را نقش و عضویت فرد در جهان اجتماعی تشکیل می‌دهد.
۴۹۲. منظور از بُعد نفسانی در هویت فردی، نقش و عضویت انسان در جهان اجتماعی است.
۴۹۳. هویت هر جهان اجتماعی براساس عقاید و ارزش‌های کلان خود شکل می‌گیرد.
۴۹۴. در جامعهٔ سکولار هویت اجتماعی افراد براساس ثروت و توان اقتصادی است.
۴۹۵. در جهان متجدد، طبیعت مادهٔ بی‌جانی است که هرگونه دخل و تصرفی در آن مجاز نیست.
۴۹۶. مانع شدن جهان اجتماعی از شکوفایی برخی از اخلاقیات، بیانگر تأثیر متقابل بعد اجتماعی بر بعد نفسانی است.
۴۹۷. بخشی از هویت آگاهانه است؛ یعنی آن را می‌شناسیم و یا دیگران به آن پی می‌برند و ما را آگاه می‌کنند.
۴۹۸. پیامبران و اولیای الهی از دیرباز در مورد خطا و اشتباه هویت سخن گفته‌اند.

جاهای خالی را با کلمات مناسب کامل کنید. (واژگان کلیدی)

۴۹۹. موقعیت اجتماعی از ویژگی‌های هویتی (متغیر / ثابت) ..... است.
۵۰۰. دختر یا پسر بودن از جمله ویژگی‌های هویتی (اکتسابی / انتسابی) ..... است.
۵۰۱. در شرایط اقلیمی متفاوت، شیوهٔ زندگی اجتماعی مردم متفاوت است، زیرا جهان ..... بر جهان ..... تأثیر می‌گذارد.
۵۰۲. زمان و مکان تولد از ویژگی‌های هویتی (متغیر / ثابت) ..... می‌باشند.
۵۰۳. هویت فردی به دو بُعد ..... و ..... تقسیم می‌شود.
۵۰۴. برخی از مرضی‌های جسمانی با کمک قوای روانی درمان می‌شود. این امر تأثیر جهان ..... بر جهان ..... می‌باشد.
۵۰۵. در جامعهٔ سرمایه‌داری هویت افراد به ..... و ..... آن‌ها وابسته است.
۵۰۶. در جهان معنوی اسلام طبیعت به‌عنوان موجودی ..... آیت و نشانهٔ خداوند است.
۵۰۷. کمک گرفتن از مشاوران، روان‌شناسان و روان‌کاوان، اهمیت بخش ..... هویت را نشان می‌دهد.
۵۰۸. پیامبران و اولیای الهی غفلت و فراموشی انسان‌ها را از ابعاد ..... هویت فردی یادآور شده‌اند.

به پرسش‌های زیر پاسخ کوتاه دهید.

۵۰۹. دو مثال برای ویژگی انتسابی هویت نام ببرید.
۵۱۰. هویت اجتماعی افراد در جامعه قبیله‌ای چگونه مشخص می‌شود؟
۵۱۱. سه بُعد متمایز هویت انسان را نام ببرید.
۵۱۲. آیا ویژگی‌های هویت صرفاً اجتماعی است؟
۵۱۳. جایگاه افراد در جهان اجتماعی تابع چیست؟
۵۱۴. این جمله که «یک انسان باتقوا، جهانی را تغییر می‌دهد» به تأثیر کدام ابعاد هویتی اشاره دارد؟
۵۱۵. جهان اجتماعی چگونه بر شکل‌گیری هویت فردی اثر می‌گذارد؟
۵۱۶. در جامعه دینی، هویت اجتماعی افراد براساس چه ارزش‌هایی مطرح می‌شود؟
۵۱۷. در جهان معنوی اسلام، جایگاه انسان در طبیعت چیست؟
۵۱۸. کانال ارتباط ما با جهان اجتماعی چیست؟
۵۱۹. جهان متجدد با چه ویژگی‌هایی سازگار است؟
۵۲۰. منظور از هویت آگاهانه چیست؟
۵۲۱. قواعد، هنجارها و نمادها در جهان اجتماعی بر چه اساسی شکل می‌گیرند؟
۵۲۲. وجود نظریات متنوع در مورد هویت افراد نشانه چیست؟
۵۲۳. در دین اسلام هویت اجتماعی بر چه اساسی ارزیابی می‌گردد؟

موارد سمت راست را با موارد سمت چپ انطباق دهید.

۵۲۴.

الف) شهری	☐	۱. متغیر	☐
ب) هویت حقیقی	☐	۲. پنهان	☐
پ) گروه خونی	☐	۳. اکتسابی	☐
ت) منزلت اجتماعی	☐	۴. انتسابی	☐
ث) معلمی	☐	۵. اجتماعی	☐

جدول یا شکل‌های زیر را کامل کنید.

۵۲۵. جدول زیر را کامل کنید. (اکتسابی یا انتسابی بودن، فردی یا اجتماعی بودن و ثابت یا متغیر بودن ویژگی‌های زیر را تعیین کنید).

ویژگی	اکتسابی	انتسابی	فردی	اجتماعی	ثابت	متغیر
۱. دانش آموز						
۲. ایرانی						
۳. قد						
۴. فوتبالیست						
۵. مسلمان بودن						

به پرسش‌های زیر پاسخ کامل دهید.

۵۲۶. خصوصیات هویتی «زمان تولد» و «موقعیت اجتماعی» را مقایسه کنید.
۵۲۷. هر یک از عبارات‌های زیر اثر کدام جهان را بر جهان دیگر نشان می‌دهد؟
الف) امام خمینی می‌فرمایند: یک انسان باتقوا، جهانی را تغییر می‌دهد.
ب) در شرایط اقلیمی متفاوت، شیوه زندگی اجتماعی مردم متفاوت است.
پ) برخی از مریضی‌های جسمانی با کمک قوای روانی درمان می‌شوند.
ت) زندگی اجتماعی انسان‌ها، طبیعت را تهدید می‌کند.
۵۲۸. عبارت «در جامعه سرمایه‌داری هویت اشخاص با ثروت و توان اقتصادی آن‌ها شناخته می‌شود» نشانه چیست؟
۵۲۹. آیا هویت‌مان را خودمان می‌سازیم؟ تحلیل کنید.
۵۳۰. «انسان و طبیعت» را در جهان معنوی اسلام و جهان متجدد مقایسه کنید.
۵۳۱. برای شناخت هویت فردی از چه راه‌هایی می‌توان استفاده کرد؟
۵۳۲. «افراد در طول زمان، خود را همان شخصی می‌دانند که تغییراتی را پشت سر گذاشته است.» این عبارت را تشریح کنید.

۵۳۳. علت عدم سازگاری هویت جهان معنوی اسلام با هویت جهان دنیوی چیست؟
۵۳۴. آیا هر نوع هویت اجتماعی با هر نوع هویت فردی سازگار است؟
۵۳۵. وقتی می‌گوییم «جهان اجتماعی مانع شکوفایی برخی از اخلاقیات می‌شود»، به چه معناست؟
۵۳۶. ارتباط میان قوای بدن و قوای نفسانی و روانی انسان‌ها را با مثال توضیح دهید.
۵۳۷. علت تأمل انسان‌ها در مورد ویژگی‌های هویتی خود چیست؟
۵۳۸. «پهن کردن سجاده بر روی تشک کشتی و به جا آوردن نماز شکر پس از قهرمانی از جمله مراسم آیینی کشتی قهرمانی است.» این جمله بیانگر ویژگی‌های هویتی کدام جهان اجتماعی است؟
۵۳۹. تصویر زیر مصداق بارزی از آسیب رساندن به طبیعت است. براساس تصویر در مورد ویژگی‌های هویتی این جهان اجتماعی توضیح دهید.

۵۴۰. پیامبران و اولیای الهی از دیرباز دربارهٔ کدام ابعاد هویت انسان نظر داده‌اند؟

پرسش‌های چهارگزینه‌ای

درس
۸

(هافقه‌ای)

- ۱ آنچه در پاسخ به پرسش «چگونه‌ای» گفته می‌شود.
- ۲ پاسخی است که خودآگاهی ما را تعیین می‌کند.

(کنکاشی)

۵۴۱. کدام گزینه در مورد تعریف هویت درست است؟
- ۱ آنچه در پاسخ به پرسش «کیستی؟» گفته می‌شود.
- ۲ پاسخی است که در موقعیت‌های واحد به کار می‌بریم.
- ۳ کدام گزینه در مورد بُعد اکتسابی ویژگی‌های هویتی درست است؟

(ترکیبی)

- ۱ توسط انسان پدید نمی‌آید، مانند برخی از خصوصیات اخلاقی و شغلی.
- ۲ انسان می‌تواند در تبدیل و تغییر آن نقش داشته باشد، مانند برخی از خصوصیات فردی و اخلاقی.
- ۳ انسان در پدید آمدن آن نقش دارد، مانند بسیاری از خصوصیات اخلاقی و شغلی.
- ۴ انسان در تبدیل و تغییر آن نقش ندارد، مانند بسیاری از خصوصیات فردی و اخلاقی.
۵۴۳. کدام گزینه ویژگی هویتی «منزلت و احترام اجتماعی» را توصیف می‌کند؟
- ۱ از طریق موقعیت خانوادگی به دست می‌آید. - از ابعاد ثابت هویت است.
- ۲ فرد در طول عمرش با نوع فعالیت و رفتار خود می‌تواند آن را حفظ کند. - از ابعاد ثابت هویت است.
- ۳ فرد تأثیری در پیدایش آن ندارد. - از ابعاد فردی هویت است.
- ۴ در اثر نوع فعالیت و رفتار فرد تغییر می‌کند. - از ابعاد اکتسابی هویت است.

(علت و معلولی - ترکیبی)

۵۴۴. منزلت و احترام اجتماعی که فرد از ..... به دست می‌آورد، این ویژگی را دارد که .....
- ۱ موقعیت اجتماعی - توسط خود ما پدید آمده و ما در پدید آمدن آن نقش داریم.
- ۲ موقعیت خانوادگی - ما خود در پیدایش آن‌ها مؤثر نبوده‌ایم؛ ولی می‌توانیم در تغییر و تبدیل آن نقش داشته باشیم.
- ۳ موقعیت خانوادگی - ما خود در پیدایش آن‌ها مؤثر بوده‌ایم و تغییر نمی‌کنند یا حتی قابل تغییر نیستند.
- ۴ موقعیت اجتماعی - ما در بود و نبود آن تأثیری نداشته‌ایم و از این پس نیز نمی‌توانیم در آن تأثیری داشته باشیم.

(ترکیبی)

۵۴۵. کدام گزینه، بُعد انتسابی ویژگی‌های هویتی را توصیف می‌کند؟
- ۱ انسان در پیدایش و تداوم آن تأثیری ندارد، مانند هویت اجتماعی.
- ۲ انسان در بود و نبود و تداوم آن نقشی ندارد، مانند هویت ملی.
- ۳ انسان در پیدایش آن مؤثر نیست؛ ولی در تبدیل و تغییر آن نقش دارد، مانند هویت فردی.
- ۴ انسان در پیدایش آن مؤثر است؛ ولی در تبدیل و تغییر آن نقشی ندارد، مانند هویت فردی.

(کنکاشی)

۵۴۶. کدام گزینه به ترتیب در ارتباط با ابعاد «اجتماعی»، «ثابت» و «متغیر» ویژگی‌های هویتی درست است؟
- ۱ در بسیاری از موارد در حال تغییر است. - در بسیاری از موارد ثابت باقی می‌ماند. - در بسیاری از موارد تغییر می‌کند.
- ۲ در مواردی ثابت باقی می‌ماند. - در بیشتر موارد ثابت باقی می‌ماند. - در اغلب موارد تغییر می‌کند.
- ۳ همواره در حال تغییر است. - دائماً ثابت باقی می‌ماند. - همواره در حال تغییر است.
- ۴ در مواردی تغییر می‌کند. - همواره ثابت باقی می‌ماند. - امکان تغییر دارد.

(کنگاشی)

۵۴۷. کدام یک به ترتیب در ارتباط با «هویت غیر جسمانی»، «هویت جسمانی» و «هویت اجتماعی» انسان درست است؟

- ۱ حاصل جهان معنوی - حاصل جهان طبیعت - حاصل کنش‌های اجتماعی
- ۲ دربرگیرنده جهان نفس - دربرگیرنده جهان طبیعت - متشکل از جهان اجتماعی
- ۳ مربوط به جهان نفسانی - مربوط به بدن - مربوط به ارزش‌ها و هنجارهای جامعه
- ۴ شامل ویژگی‌های روانی - شامل ویژگی‌های فیزیولوژیکی - شامل ویژگی‌های اخلاقی

(کنگاشی)

۵۴۸. در حکم مجرای ارتباط ما با ..... است و ..... بخشی از جهان طبیعی محسوب می‌شود.

- ۱ بُعد نفسانی - جهان نفسانی - بدن
- ۲ بُعد جسمی - جهان طبیعی - بدن
- ۳ بُعد نفسانی - جهان طبیعی - نفس
- ۴ بُعد جسمی - جهان نفسانی - نفس

(کنگاشی)

۵۴۹. کدام یک از عبارات زیر در مورد «ویژگی‌های هویتی» درست است؟

- ۱ هر جهان اجتماعی براساس هویت اجتماعی خود با انواع مختلف هویت فردی سازگاری پیدا می‌کند.
- ۲ هویت اجتماعی براساس نوع خاصی از هویت اخلاقی و روانی انسان‌ها در یک جامعه، شکل می‌گیرد.
- ۳ هویت فردی افراد در یک جامعه محصول هویت اجتماعی شکل گرفته در آن جامعه است.
- ۴ هر جهان اجتماعی متناسب با مبانی اعتقادی، آرمان‌ها و ارزش‌های خود با هویت فردی افراد در تعامل است.

(ترکیبی)

۵۵۰. به ترتیب بگویید هر جهان اجتماعی بر چه اساسی شکل می‌گیرد و بر چه اساسی سامان می‌یابد؟

- ۱ عقاید، آرمان‌ها و ارزش‌های کلان - فرهنگ و آگاهی‌های مشترک آدمیان
- ۲ فرهنگ و آگاهی‌های مشترک آدمیان - عقاید، آرمان‌ها و ارزش‌های کلان
- ۳ عقاید، آرمان‌ها و ارزش‌های کلان خود - قواعد، هنجارها، نمادها، نهادها و سازمان‌های جامعه
- ۴ قواعد، هنجارها، نمادها، نهادها و سازمان‌های جامعه - عقاید، آرمان‌ها و ارزش‌های کلان خود

۵۵۱. به ترتیب بگویید هر جهان اجتماعی «بر چه اساسی با جهان طبیعی و جهان نفسانی تعامل پیدا می‌کند؟» و «به تناسب چه چیزهایی با طبیعت و بدن آدمی

(ترکیبی)

مواجه می‌شود؟»

- ۱ هویت خود - هویت، عقاید و هنجارهای خود
- ۲ خصوصیات روانی و اخلاقی - قواعد، هنجارها و نمادهای خویش
- ۳ هویت خود - مبانی اعتقادی، آرمان‌ها و ارزش‌های خود
- ۴ خصوصیات روانی و اخلاقی - قواعد، الگوها و آرمان‌های خویش

۵۵۲. هویت اجتماعی هر ..... براساس ..... آن شکل می‌گیرند و هویت اجتماعی هر فرد، ..... و براساس عقاید، آرمان‌ها و ارزش‌های کلان آن شکل می‌گیرد.

(ترکیبی)

- ۱ جهان طبیعی - مبانی سطحی فرهنگ - بیرون جهان اجتماعی
- ۲ جهان طبیعی - عقاید، آرمان‌ها و ارزش‌های کلان - درون جهان اجتماعی
- ۳ جهان اجتماعی - مبانی زیرین فرهنگ - بیرون جهان اجتماعی
- ۴ جهان اجتماعی - عقاید، آرمان‌ها و ارزش‌های کلان - درون جهان اجتماعی

(کنگاشی)

۵۵۳. چرا کودکان خطای خود را موجه‌تر از خطاهای دیگران می‌دانند؟

- ۱ عدم کنترل کودکان در قضاوت نسبت به دیگران
- ۲ کمتر بودن شناختشان از موقعیت دیگران
- ۳ سخت بودن ارتباط با محیط توسط کودکان
- ۴ عدم رشد کامل مغزی و تکامل فرایندهای شناختی

(هافله‌ای - کنگاشی)

۵۵۴. کدام یک، به ترتیب از نشانه‌ها و دلایل وجود خطا و اشتباه در شناخت هویت انسان است؟

- ۱ غفلت انسان‌ها از هویت واقعی خود - وجود نظریه‌های متفاوت درباره هویت انسان
- ۲ عدم آگاهی افراد از بخش ناخودآگاه هویت خود - فراموشی انسان‌ها از هویت حقیقی خود
- ۳ کمک گرفتن افراد از دیگران برای شناخت هویت خود - عدم آگاهی افراد از بخش ناخودآگاه هویت
- ۴ وجود نظریه‌های مختلف درباره هویت انسان - غفلت انسان از هویت حقیقی خود

(کنگاشی)

۵۵۵. کدام گزینه در مورد ویژگی‌های مختلف هویت، درست نیست؟

- ۱ هویت همواره دارای بُعد ثابتی است و هیچ‌گاه خطا و اشتباه در شناخت هویت وجود ندارد.
- ۲ بسیاری از خصوصیات هویتی انسان‌ها همواره در حال تغییر هستند؛ ولی بعضی از آن‌ها تغییری نمی‌کنند.
- ۳ بخشی از هویت آگاهانه است و بخش دیگر برای ما پنهان است و ما آن را نمی‌شناسیم.
- ۴ هر فرد با آنکه در طول زندگی خود، تحولات بسیاری را پشت سر می‌گذارد؛ اما می‌داند همان شخصی است که همه آن تغییرات را پذیرفته است.

(کنگاشی)

۵۵۶. وجود نظریات متفاوت درباره هویت افراد، نشان‌دهنده این است که .....

- ۱ امکان خطا و اشتباه در شناخت هویت وجود دارد.
- ۲ هویت اجتماعی دامنه گسترده‌ای نسبت به هویت فردی دارد.
- ۳ این موضوع از اهمیت بسیاری برخوردار است.
- ۴ بخشی از هویت، آگاهانه و بخشی از آن، ناآگاهانه است.

(ترکیبی)

۵۵۷. پیامبران و اولیای الهی از دیرباز درباره ..... سخن گفته‌اند.

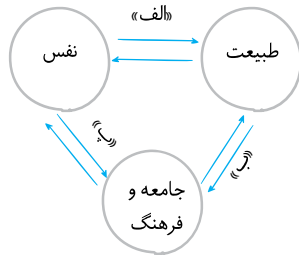
- ۱ ابعاد الهی، اجتماعی و فرهنگی و ویژگی‌های ثابت و متغیر و اکتسابی و انتسابی هویت انسان‌ها
- ۲ ویژگی‌هایی از خود که به آن واقف نیستیم و همچنین ابعاد اجتماعی و فرهنگی هویت انسان‌ها
- ۳ غفلت و فراموشی انسان‌ها از هویت حقیقی خود و همچنین خصوصیات انتسابی و اکتسابی انسان‌ها
- ۴ ابعاد الهی، فطری و اجتماعی هویت انسان‌ها و همچنین غفلت و فراموشی انسان‌ها از خویشتن خود

(تاریخ از کشور ۹۳)

۵۵۸. ویژگی‌های هویتی این موارد را به ترتیب مشخص کنید: «دانش آموز»، «کارمند وقت شناس» و «فرزند دوم خانواده»

- ۱) اکتسابی، اجتماعی و متغیر - روانی اخلاقی، اکتسابی و متغیر - انتسابی، اجتماعی و ثابت
- ۲) اکتسابی، فردی و ثابت - اجتماعی، روانی اخلاقی و متغیر - اکتسابی، فردی و غیر جسمانی
- ۳) اکتسابی، اجتماعی و متغیر - روحی، فردی و متغیر - انتسابی، اجتماعی و جسمانی
- ۴) انتسابی، فردی و متغیر - ثابت، اجتماعی و فردی - انتسابی، فردی و متغیر

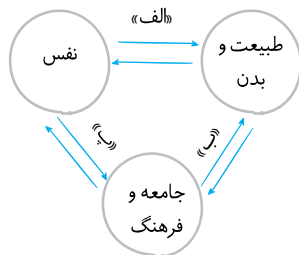
(سراسری ۹۳، با تغییر)

۵۵۹. مصداق‌های «الف»، «ب» و «پ» به ترتیب کدامند؟

- ۱) قوای بدنی در حکم ابزارهایی برای قوای نفسانی هستند. - در شرایط اقلیمی متفاوت فرهنگ‌های متفاوتی پدید می‌آیند. - امام خمینی (ره) مسیر تاریخ جامعه ایران را دگرگون ساختند.
- ۲) برخی از بیماری‌های جسمانی از طریق کمک گرفتن قوای روحی در مان می‌شوند. - در شرایط اقلیمی متفاوت فرهنگ‌های متفاوتی پدید می‌آیند. - امام خمینی (ره) مسیر تاریخ جامعه ایران را دگرگون ساختند.
- ۳) انسان در طبیعت به‌عنوان خلیفه خداوند است. - هر جهان اجتماعی به تناسب ارزش‌های خود با طبیعت و بدن آدمی مواجه می‌شود. - در جامعه قبیله‌ای هویت افراد از طریق جایگاه قبیله‌ای آن‌ها مشخص می‌شود.
- ۴) «برای هر کاری که نیت و اراده آدمی در انجام آن قوی باشد، بدن دچار ضعف و ناتوانی نمی‌شود». - قرآن کریم بخشی از کنش‌های اجتماعی انسان‌ها را منشأ گشایش برکات آسمان و زمین می‌داند. - هر جهان اجتماعی با نوعی خاص از هویت اخلاقی و روانی افراد سازگار است.

(تاریخ از کشور ۹۳)

۵۶۰. مصداق‌های «الف»، «ب» و «پ» به ترتیب کدامند؟

- ۱) قوای بدنی در حکم ابزارهایی برای قوای نفسانی هستند. - در شرایط اقلیمی متفاوت فرهنگ‌های متفاوتی پدید می‌آیند. - امام خمینی (ره) مسیر تاریخ جامعه ایران را دگرگون ساختند.
- ۲) «برای هر کاری که نیت و اراده آدمی در انجام آن قوی باشد، بدن دچار ضعف و ناتوانی نمی‌شود». - قرآن کریم بخشی از کنش‌های اجتماعی انسان‌ها را مبدأ فساد در خشکی و دریا می‌داند. - امام خمینی (ره) مسیر تاریخ جامعه ایران را دگرگون ساختند.
- ۳) انسان در طبیعت به‌عنوان خلیفه خداوند است. - هر جهان اجتماعی به تناسب ارزش‌های خود با طبیعت و بدن آدمی مواجه می‌شود. - در جامعه قبیله‌ای هویت افراد از طریق جایگاه قبیله‌ای آن‌ها مشخص می‌شود.
- ۴) برخی از بیماری‌های جسمانی از طریق کمک گرفتن از قوای روحی در مان می‌شود. - قرآن کریم بخشی از کنش‌های اجتماعی انسان‌ها را منشأ گشایش برکات آسمان و زمین می‌داند. - هر جهان اجتماعی با نوعی خاص از هویت اخلاقی و روانی افراد سازگار است.

(سراسری ۹۸)

۵۶۱. نوع هر یک از ویژگی‌های هویتی ذکر شده را به ترتیب مشخص کنید: «روستایی، منضبط، کارمند»

- ۱) فردی، متغیر و اکتسابی - انتسابی، اجتماعی و ثابت - فردی، اکتسابی و ثابت
- ۲) انتسابی، متغیر و اجتماعی - اخلاقی، فردی و ثابت - شخصی، متغیر و فرهنگی
- ۳) اکتسابی، ثابت و فردی - ثابت، اجتماعی و انتسابی - اجتماعی، متغیر و اکتسابی
- ۴) انتسابی، اجتماعی و ثابت - فردی، اکتسابی و متغیر - متغیر، اکتسابی و اجتماعی

(تاریخ از کشور ۹۸، با تغییر)

۵۶۲. نوع هر یک از ویژگی‌های هویتی ذکر شده را به ترتیب مشخص کنید: «مکان تولد، صبور بودن، مدیر»

- ۱) فردی، متغیر و اکتسابی - انتسابی، اجتماعی و ثابت - فردی، اکتسابی و ثابت
- ۲) انتسابی، متغیر و اجتماعی - اخلاقی، فردی و ثابت - شخصی، متغیر و فرهنگی
- ۳) اکتسابی، ثابت و فردی - ثابت، اجتماعی و انتسابی - اجتماعی، متغیر و اکتسابی
- ۴) انتسابی، اجتماعی و ثابت - فردی، اکتسابی و متغیر - متغیر، اکتسابی و اجتماعی

۴۹۶. نادرست؛ بیانگر تأثیر بُعد اجتماعی بر بُعد نفسانی است نه تأثیر متقابل.
 ۴۹۷. درست
 ۴۹۸. درست
 ۴۹۹. متغیر
 ۵۰۰. انتسابی
 ۵۰۱. طبیعی - اجتماعی
 ۵۰۲. ثابت
 ۵۰۳. جسمانی - نفسانی
 ۵۰۴. نفسانی - جسمانی
 ۵۰۵. ثروت - توان اقتصادی
 ۵۰۶. زنده
 ۵۰۷. بخش پنهان
 ۵۰۸. الهی و فطری
 ۵۰۹. زمان و مکان تولد - دختر بودن
 ۵۱۰. در جامعهٔ قبیله‌ای، هویت اجتماعی افراد براساس جایگاه قبیله‌ای آن‌ها مشخص می‌شود.
 ۵۱۱. ۱. بُعد جسمانی ۲. بُعد نفسانی ۳. بُعد اجتماعی
 ۵۱۲. خیر؛ فردی، شخصی، اجتماعی و فرهنگی نیز هست.
 ۵۱۳. جایگاه فرد در جهان اجتماعی تابع دانایی، توانایی، دارایی و ... است.
 ۵۱۴. تأثیر جهان نفسانی در جهان اجتماعی
 ۵۱۵. جهان اجتماعی عقاید و ارزش‌های خود را بر فرد تحمیل می‌کند.
 ۵۱۶. براساس ارزش‌هایی که آن دین محترم می‌شمارد (مثلاً اسلام هویت افراد را با علم، تقوا و عدالت ارزیابی می‌کند).
 ۵۱۷. انسان در طبیعت به‌عنوان خلیفهٔ خداوند شناخته می‌شود.
 ۵۱۸. نقش‌هایی که بر عهده می‌گیریم و عضویت ما در جهان اجتماعی.
 ۵۱۹. جهان متجدد با آن دسته از ویژگی‌های روانی و اخلاقی سازگار است که در ارتباط با آرمان‌ها و ارزش‌های دنیوی آن شکل گیرند.
 ۵۲۰. یعنی آن را می‌شناسیم یا آنکه دیگران به آن پی می‌برند و آن را برایمان بازگو می‌کنند.
 ۵۲۱. متناسب با عقاید، آرمان‌ها و ارزش‌ها
 ۵۲۲. نشانهٔ این است که خطا و اشتباه در شناخت هویت وجود دارد.
 ۵۲۳. براساس تقوا، علم و عدالت
 ۵۲۴. الف) ۵ ب) ۲ پ) ۴ ت) ۱ ث) ۳ (۱ هم درست است).
 ۵۲۵. ۱. اکتسابی، اجتماعی، متغیر ۲. انتسابی، اجتماعی، ثابت ۳. انتسابی، فردی، ثابت ۴. اکتسابی، اجتماعی، متغیر ۵. اکتسابی، اجتماعی، متغیر
 ۵۲۶. ویژگی هویتی زمان تولد به‌گونه‌ای است که ما در بود و نبود آن‌ها تأثیری نداریم و از این پس نیز در آن‌ها تأثیری نمی‌توانیم داشته باشیم. ویژگی هویتی موقعیت اجتماعی از خصوصیات هویتی متغیر است و افراد در پدید آمدن آن‌ها اثرگذار هستند و می‌توانند در آینده نیز آن را تغییر دهند.
 ۵۲۷. الف) اثر جهان نفسانی بر جهان اجتماعی (یا بر جامعه و فرهنگ) ب) اثر جهان طبیعی بر جهان اجتماعی پ) اثر جهان نفسانی بر جهان طبیعی (بدن) ت) اثر جهان اجتماعی بر جهان طبیعی
 ۵۲۸. نشانهٔ این است که هویت فردی متأثر از جهان اجتماعی است و هر جهان اجتماعی براساس عقاید و آرمان‌ها و ارزش‌های کلان خود شکل می‌گیرد که در این عبارت، ثروت و توان اقتصادی گفته شده است.
 ۵۲۹. ما در شکل‌گیری بعضی ویژگی‌های هویتی مانند مکان و زمان تولد یا دختر و پسر بودن نقشی نداریم؛ ولی بسیاری از ویژگی‌های هویتی مانند صفات اخلاقی و روانی را خودمان شکل می‌دهیم یا در شکل‌گیری آن سهم بسیاری داریم. بعضی
- در نتیجه حق یا باطل بودن عقاید، ارزش‌ها، هنجارها و کنش‌ها براساس نگاه و رفتار جامعه تعیین نمی‌شود و گذر زمان بر حقیقت اثرگذار نیست. «قسمت دوم»: «آرمانی بودن ارزش‌ها و هنجارها» آرمانی بودن ارزش‌ها و هنجارها همواره تحت تأثیر نگرش و رفتار جوامع تعیین می‌شود. در نتیجه در جوامع مختلف متفاوت است و گذر زمان می‌تواند بر روی آن تأثیر بگذارد. (صفحات ۵۴ و ۵۶)
۴۸۰. **گزینه ۳** ورود حقیقت به قلمرو آرمانی: از طریق ایمان آوردن جوامع به عقاید و ارزش‌های حقیقی و ورود حقیقت به عرصهٔ فرهنگ واقعی: از طریق عمل کردن به عقاید و ارزش‌های حقیقی صورت می‌گیرد. (صفحه ۵۶)
۴۸۱. **گزینه ۱** سؤال ترکیبی است. ربا از هنجارهای مورد پذیرش غرب و حرمت آن از هنجارهای مورد پذیرش اسلام است؛ پس یا گزینه «۱» یا «۲» درست است. / «آشنا کردن»: به آموزش اشاره دارد و هر موردی که به آموزش مربوط است در حوزهٔ جامعه‌پذیری قرار می‌گیرد؛ پس گزینه «۱» درست است. / «تکثیر»: از امور درست تلقی‌شده در فرهنگ باطل است؛ پس جزء فرهنگ آرمانی هست؛ اما باطل است. / «قدس حیوانات در هند»: جزء فرهنگ آرمانی است؛ چراکه در عمل ممکن است آن را نادیده بگیرند. (صفحه ۵۴)
۴۸۲. **گزینه ۴** در جوامعی که علم را محدود به دانش تجربی می‌دانند، ارزش‌ها در جوامع متفاوت، مختلف است و می‌توانیم بود و نبود یک ارزش را در یک جامعه متوجه بشویم؛ اما نمی‌توانیم دربارهٔ حق یا باطل بودن آن‌ها داوری کنیم. (صفحه ۵۵)
۴۸۳. **گزینه ۴** جوامع مختلف با ایمان به عقاید و ارزش‌های حقیقی، حقیقت را به قلمرو آرمانی خود وارد می‌کنند و اگر هنجارها، کنش‌ها و اعمال خود را براساس همان عقاید و ارزش‌ها سازمان دهند، حقیقت به قلمرو واقعی نیز راه پیدا می‌کند. (صفحه ۵۶)
۴۸۴. **گزینه ۱** حقیقت در قلمروی واقعیت تغییرپذیر می‌شود؛ یعنی امکان انحراف جامعه از فرهنگ حق و یا گرایش جامعه به سوی فرهنگ باطل وجود دارد. (صفحه ۵۸)
۴۸۵. **گزینه ۱** این تست، تست ترکیبی از جامعه‌شناسی سال دهم و یازدهم است. برای اولین بار در سال ۹۴ این نوع تست در کنکور سراسری برای رشتهٔ انسانی طرح شده است که ترکیبی از چند کتاب درسی باشد. اگر به روش پاسخ دادن ما دقت کنید از عهدهٔ حل این تست‌ها برمی‌آید: «اعلام آمادگی کردند»: یک کنش است و با اراده و آگاهی توسط انسان‌ها انجام شده؛ بنابراین کنش انسانی است؛ اما کنش فردی است یا کنش اجتماعی؟ چون به دیگران اعلام شده است؛ پس بی‌شک کنش اجتماعی است. / «با تکیه بر نیروی انسانی و امکانات داخلی»: بین فرهنگ آرمانی و فرهنگ واقعی چرا این کلمات به فرهنگ آرمانی اشاره دارند؟ به این دلیل که بر چیزی تکیه شده که هنوز شکل نگرفته است. / خودداری از قبول کمک دولت توسط مردم زاین، کاری است که انجام داده‌اند؛ پس این بخش مربوط به فرهنگ واقعی است. / در نهایت چرا استعغای مسئولین امری عقلانی است؟ در کتاب یازدهم می‌خوانیم که عقلانیت به معنای دوم آن، امری است که در شرایط تاریخی متفاوت به پرسش‌ها و نیازهای متغیر پاسخ بدهد؛ بنابراین و براساس حکم همان عقل استعفا می‌دهند. (تربیتی از پایهٔ دهم و یازدهم)
۴۸۶. نادرست؛ هویت پرسش از کیستی ماست و نه چیستی.
 ۴۸۷. نادرست؛ ویژگی‌های انتسابی، ویژگی‌هایی هستند که در شکل‌گیری آن‌ها نقشی نداریم.
 ۴۸۸. درست
 ۴۸۹. درست
 ۴۹۰. درست
 ۴۹۱. نادرست؛ بُعد اجتماعی هویت انسان را نقش و عضویت فرد در جهان اجتماعی تشکیل می‌دهد.
 ۴۹۲. نادرست؛ بُعد نفسانی به ویژگی‌های روانی و اخلاقی فرد اشاره دارد.
 ۴۹۳. درست
 ۴۹۴. درست
 ۴۹۵. نادرست؛ مجاز است.

۵۴۴. گزینه ۲. منزلت اجتماعی: ۱. از طریق خانواده کسب می‌شود و ما نقشی در پیدایش آن نداریم. ۲. می‌توانیم با تلاش و کوشش خود، آن‌ها را تغییر دهیم.

(صفحه ۶۴)

۵۴۵. گزینه ۲. به این نکته توجه داشته باشید که برخی از ویژگی‌هایی که دارای بعد فردی هستند، مانند خصوصیات اخلاقی، اکتسابی‌اند و برخی دیگر مانند گروه خونی، انتسابی هستند؛ همچنین برخی از ویژگی‌هایی که دارای بعد اجتماعی هستند، مانند موقعیت اجتماعی، اکتسابی‌اند و برخی دیگر مانند هویت ملی، انتسابی هستند. همان‌طور که می‌دانید، انسان در بود و نبود و تداوم خصوصیات انتسابی هویت نقشی ندارد.

(صفحه ۶۴)

۵۴۶. گزینه ۴. بررسی سایر گزینه‌ها: ابعاد اجتماعی در برخی موارد ثابت هستند، مانند هویت ملی فرد؛ بنابراین گزینه «۳» پاسخ این سؤال نخواهد بود. / ابعاد ثابت هویت همواره ثابت هستند؛ بنابراین گزینه‌های «۱» و «۲» نیز رد می‌شوند. / ابعاد متغیر هویت نیز ممکن است تغییر کنند.

(صفحه ۶۴)

۵۴۷. گزینه ۳. بررسی سایر گزینه‌ها: هویت غیرجسمانی حاصل جهان نفسانی است نه جهان معنوی؛ بنابراین گزینه «۱» نادرست است. / هویت غیرجسمانی و هویت جسمانی به ترتیب مرتبط با جهان نفسانی و جهان طبیعی هستند نه دربرگیرنده آن‌ها؛ پس گزینه «۲» نیز نادرست است. / در گزینه «۴» ویژگی‌های اخلاقی نادرست است، چراکه مربوط به هویت فردی است نه اجتماعی.

(صفحات ۶۷ و ۶۸)

۵۴۸. گزینه ۲. بُعد جسمی در حکم مجرای ارتباط ما با جهان طبیعی است و بدن بخشی از جهان طبیعی محسوب می‌شود.

(صفحه ۶۸)

۵۴۹. گزینه ۴. بررسی سایر گزینه‌ها: گزینه «۱»: اگر «انواع مختلف» تبدیل شود به «نوع خاصی» درست خواهد بود. / گزینه «۲»: هویت اجتماعی براساس عقاید، ارزش‌ها و آرمان‌های کلان جامعه شکل می‌گیرد نه براساس نوع خاصی از هویت اخلاقی و روانی. / گزینه «۳»: پیش از این توضیح داده شد که هویت‌های فردی و اجتماعی محصول تعامل هر سه جهان اجتماعی، طبیعی و نفسانی هستند.

(صفحه ۶۸)

۵۵۰. گزینه ۳. اگر این مفهوم را یادتان باشد می‌توانید تست را به روش مفهومی پاسخ بدهید: جهان اجتماعی براساس مبانی زیرین فرهنگ (اعتقادات و ارزش‌ها) شکل می‌گیرد و براساس مبانی بیرونی فرهنگ (هنجارها و رفتارها) سامان می‌یابد.

(صفحه ۶۸)

۵۵۱. گزینه ۳. هر جهان اجتماعی به تناسب «هویت خود» با دو جهان دیگر تعامل می‌کند و به تناسب مبانی اعتقادی، آرمان‌ها و ارزش‌های خود با طبیعت و بدن آدمی مواجه می‌شود.

(صفحه ۶۸)

۵۵۲. گزینه ۴. هویت اجتماعی هر جهان اجتماعی براساس عقاید، آرمان‌ها و ارزش‌های کلان آن شکل می‌گیرند و هویت اجتماعی هر فرد، درون جهان اجتماعی و براساس عقاید و آرمان‌ها و ارزش‌های کلان آن شکل می‌گیرد.

(صفحه ۶۸)

۵۵۳. گزینه ۲. کودکان به دلیل عدم آگاهی نسبت به موقعیت دیگران خطاهای آنان را عمدی دانسته، اما پس از درک موقعیت، اشتباهات افراد را بیشتر ناشی از سوءبرداشت و یا بی‌احتیاطی می‌دانند.

(صفحه ۷۳)

۵۵۴. گزینه ۴. «علت وجود خطا و اشتباه در شناخت هویت»: غفلت انسان از هویت حقیقی خود (یا عدم آگاهی انسان از بخش پنهان هویت). / «نشانه وجود خطا و اشتباه در شناخت هویت»: وجود نظریه‌های مختلف درباره هویت انسان. (صفحه ۷۳)

۵۵۵. گزینه ۱. گزینه «۱» در بخش دوم ایراد دارد: ما در شناخت ویژگی‌های هویتی خود و دیگران دچار خطا می‌شویم.

(صفحه ۷۳)

۵۵۶. گزینه ۱. ما در شناخت ویژگی‌های هویتی خود و دیگران دچار خطا می‌شویم. وجود نظریات متفاوت درباره هویت نشانه این است که امکان خطا و اشتباه در شناخت هویت وجود دارد.

(صفحه ۷۳)

۵۵۷. گزینه ۴. در گزینه «۱» ویژگی‌های ثابت و متغیر و اکتسابی و انتسابی نادرست است. / در گزینه «۲» بخش اول که مربوط به روان‌شناسان است، نادرست می‌باشد. / در گزینه «۳» انتسابی و اکتسابی نادرست است.

(صفحه ۷۳)

۵۵۸. گزینه ۱. «دانش آموز»: این ویژگی را به دست می‌آوریم، یعنی تا مدرسه نرفته باشیم دانش آموز محسوب نمی‌شویم. پس اکتسابی است؛ همچنین این ویژگی

ویژگی‌ها هستند که در به دست آوردن آن‌ها نقشی نداریم، اما می‌توانیم با تلاش و کوشش خود آن‌ها را تغییر دهیم، مانند منزلتی که از طریق خانواده‌مان به دست می‌آوریم و با کنش‌هایمان آن را تغییر می‌دهیم.

۵۳۰. در جهان معنوی اسلام، طبیعت به‌عنوان موجودی زنده آیت و نشانه خداوند است. انسان در طبیعت به‌عنوان خلیفه خداوند است و خلیفه خداوند براساس اراده و مشیت الهی وظیفه عمران و آبادانی دارد، یعنی انسان حق ندارد تصرفاتی را که مخالف اراده حکیمانه الهی است در جهان طبیعت و جسم و بدن خود انجام دهد. در جهان مدرن و متجدد به طبیعت به‌عنوان یک ماده بی‌جان برای تصرف و به خدمت گرفتن آن نگاه می‌شود. انسان در این جهان هر نوع تصرفی را برای بهره‌برداری بیشتر از طبیعت مجاز می‌داند.

۵۳۱. گاهی ما درباره ویژگی‌هایی از خود که به آن واقف نیستیم، تأمل می‌کنیم و درباره آن‌ها می‌اندیشیم. گاهی برای شناخت خود از دیگران کمک می‌گیریم و از والدین و دوستان خود درباره نقاط قوت و ضعف خویش سؤال می‌کنیم. نزد مشاوران، روان‌شناسان و روانکاوان می‌رویم و از آن‌ها مشاوره می‌گیریم. جامعه‌شناسان و انسان‌شناسان نیز درباره ابعاد اجتماعی هویت انسان‌ها بحث می‌کنند و در این‌باره نظراتی ارائه می‌دهند و فیلسوفان نیز مباحث گسترده‌ای درباره هویت دارند.

۵۳۲. هر فردی در طول زندگی خود تغییرات هویتی بسیاری را پشت سر می‌گذارد؛ مثلاً از نوزادی، کودکی، نوجوانی و جوانی یا از بی‌سوادی، کم‌سوادی، دانشمندی و فرهیختگی می‌گذرد؛ ولی خود می‌داند همان شخصی است که همه آن تغییرات را سپری کرده است.

۵۳۳. هر جهان اجتماعی با نوعی خاص از هویت اخلاقی و روانی افراد سازگار است و زمینه پیدایش و رشد همان هویت را فراهم می‌آورد و امکان پیدایش و رشد انواع دیگر را از بین می‌برد. جهان غرب به تناسب رویکرد دنیوی خود با ارزش‌های معنوی و الهی وجود انسان‌ها سازگار نیست و هویت اخلاقی و الهی انسان نیز نمی‌تواند با هویت جهان مدرن (سکولار) سازگاری داشته باشد.

۵۳۴. هر جهان اجتماعی بنا به هویت خود با نوع خاصی از هویت اخلاقی و روانی افراد سازگار است و زمینه پیدایش و رشد همان هویت را فراهم می‌آورد و امکان پیدایش و رشد انواع دیگر را تضعیف می‌کند.

۵۳۵. جهان اجتماعی در خصوصیات روحی افراد تأثیر می‌گذارد و امکان رشد برخی از اخلاقیات را از بین می‌برد یا زمینه رشد آن‌ها را فراهم می‌آورد و این نشان‌دهنده تأثیر جهان اجتماعی بر جهان نفسانی است.

۵۳۶. قوای بدنی در حکم ابزارهایی برای قوای نفسانی و روانی انسان‌ها هستند. اگر این قوا آسیب ببینند زمینه پرورش قوای روحی و نفسانی نیز آسیب می‌بیند. مانند ترشحات زیاد غده تیروئید که موجب عصبانی شدن انسان‌ها می‌گردد.

۵۳۷. علت این است که می‌خواهیم بخش پنهان هویت خود را بشناسیم، در نتیجه درباره آن می‌اندیشیم و تأمل می‌کنیم و گاهی برای شناخت خود از دیگران کمک می‌گیریم.

۵۳۸. هویت اخلاقی و الهی انسان در جهان معنوی با ویژگی‌هایی مانند: بندگی خدا و شکر و رضای الهی سازگار است و این عبارت نیز بیانگر بندگی و شکر خداوند است.

۵۳۹. هر جهان اجتماعی براساس هویت خود با طبیعت و بدن آدمی تعامل می‌کند. نگاه دنیوی جهان متجدد و ارزش‌های آن به‌گونه‌ای است که هر دخل و تصرفی را در طبیعت مجاز می‌داند. انسان در این جهان هر نوع تصرفی را برای بهره‌برداری بیشتر از طبیعت انجام می‌دهد.

۵۴۰. از دیرباز درباره ابعاد الهی و فطری و اجتماعی هویت انسان‌ها و همچنین درباره غفلت و فراموشی انسان‌ها از خویش‌شناسی سخن گفته‌اند.

۵۴۱. گزینه ۱. هویت: آنچه در پاسخ به پرسش «کیستی؟» گفته می‌شود.

(صفحه ۶۳)

۵۴۲. گزینه ۳. ویژگی‌های اکتسابی هویت: آن ویژگی‌هایی هستند که انسان خود، آن‌ها را کسب می‌کند؛ پس تا اینجا گزینه‌های «۱» و «۴» نادرست هستند. گزینه «۲» نیز نادرست است، زیرا فعل «می‌تواند» نادرست است.

(صفحه ۶۴)

۵۴۳. گزینه ۴. موارد زیر را در ارتباط با منزلت اجتماعی به یاد بسپارید: ۱. از طریق خانواده کسب می‌شود؛ پس دارای بعد اجتماعی است. ۲. می‌توانیم با تلاش و کوشش خود، آن‌ها را تغییر دهیم؛ پس دارای بعد اکتسابی و متغیر است. (صفحه ۶۴)

۵۸۰. افق
۵۸۱. منطقی و عقلانی - فطرت
۵۸۲. عمیق‌تری
۵۸۳. کنترل اجتماعی
۵۸۴. امر به معروف - نهی از منکر
۵۸۵. ۱. تبلیغ و اقناع ۲. تشویق و پاداش ۳. تنبیه و مجازات
۵۸۶. به رسمیت شناختن آن فرد توسط جهان اجتماعی.
۵۸۷. به دو شکل: رسمی و غیررسمی
۵۸۸. رد می‌کند (عضویت در جهان اجتماعی همواره با نظارت و کنترل اجتماعی همراه است).
۵۸۹. ابتدا در خانواده و پس از آن مدرسه، گروه‌های هم‌پای و رسانه‌های جمعی است.
۵۹۰. افق
۵۹۱. فرهنگ‌هایی که ظرفیت منطقی و عقلانی بیشتری دارند و با فطرت آدمیان سازگارترند.
۵۹۲. کسانی که ارزش‌های فرهنگی را به میزان کمتری درونی کرده‌اند.
۵۹۳. در خانواده و گروه همسالان یا به وسیلهٔ عموم افراد جامعه انجام می‌شود (آثار و نتایج عمیق‌تری دارد).
۵۹۴. اعتقادات، ارزش‌ها و شیوهٔ زندگی خود را به فرد آموزش می‌دهد.
۵۹۵. توسط سازمان‌ها و مؤسسات اجتماعی مانند ادارات، پلیس، دادگاه و زندان.
۵۹۶. هر جهان اجتماعی که روش‌های مناسبی برای تبلیغ، تشویق و تنبیه نداشته باشد.
۵۹۷. خیر؛ ممکن است برخی انسان‌ها هویتی را که جهان اجتماعی برای آن‌ها در نظر گرفته است، نپذیرند.
۵۹۸. امر به معروف و نهی از منکر
۵۹۹. در مواردی همگانی و به عهدهٔ همهٔ افراد جامعه است و در برخی موارد وظیفهٔ سازمان‌های رسمی و حکومتی.
۶۰۰. به فرایندی که هر فرد برای مشارکت و زندگی اجتماعی دنبال می‌کند و مسیری که برای شکل‌گیری هویت اجتماعی افراد طی می‌شود جامعه‌پذیری می‌گویند.
۶۰۱. به رفتارهایی که برخلاف عقاید، ارزش‌ها و هنجارهای جامعه هستند، کژروی اجتماعی می‌گویند.
۶۰۲. افق روشی است که به‌واسطهٔ آن فرهنگ در افراد درونی می‌شود.
۶۰۳. به مجموعه فعالیت‌هایی که برای پذیرش فرهنگ جامعه و انطباق افراد با انتظارات جامعه انجام می‌گیرد، کنترل اجتماعی می‌گویند.
۶۰۴. الف) ۵ (ب) ۴ (پ) ۶ (ت) ۲
۶۰۵. موجوداتی که زندگی گروهی دارند، مانند مورچگان، زنبور عسل، موریانه و ... وظایف خود را در زندگی اجتماعی به‌صورت غریزی انجام می‌دهند، در صورتی که انسان به‌طور غریزی فعالیت گروهی و اجتماعی خود را انجام نمی‌دهد. هر انسان در یک جهان اجتماعی متولد می‌شود. این جهان اجتماعی به‌وسیلهٔ نسل‌های قبل از او ایجاد شده است.
۶۰۶. شیوه‌های جامعه‌پذیری در یک جامعه در طول زمان متغیر است. در گذشته در خیلی از جوامع تنبیه بدنی در مدارس رایج بود، اما امروزه این موضوع منتفی شده است. در بعضی جوامع شیوهٔ افق در جامعه‌پذیری مسلط است، اما در بعضی جوامع مجازات اولویت دارد. در بعضی جوامع خانواده، نهاد مسلط در جامعه‌پذیری است، اما در جوامع دیگر نهادهای رسمی و دولتی مسلط هستند. در بعضی جوامع برگزاری مراسم گذر به دورهٔ خاص به‌عنوان یک شیوهٔ تربیتی مورد توجه است (جشن تکلیف). در جوامع مختلف آموزش‌های مربوط به جنس دختر و پسر با هم متفاوت است. در جوامع مختلف برخورد با بزهکاران (شیوهٔ کنترل اجتماعی) متفاوت می‌باشد.
۶۰۷. جهان اجتماعی به هنگام تولد هر فرد، بخشی از هویت اجتماعی او را تعیین می‌کند. یعنی آن فرد را به‌عنوان یکی از اعضای خود به رسمیت می‌شناسد و برای او شناسنامه‌ای متناسب با موقعیتی که در آن قرار گرفته است در نظر می‌گیرد و فرد به تدریج با هویتی که جامعه برای او در نظر گرفته است، آشنا می‌شود.
- با وجود دیگری حاصل می‌شود. یعنی مدرسه‌ای هست (دیگری هست) که ما دانش‌آموز محسوب می‌شویم؛ پس اجتماعی است و از آنجایی که این ویژگی در طول عمر ما ثابت نیست و زمانی که دوران دانش‌آموزی تمام بشود دانش‌آموز خوانده نمی‌شویم، پس متغیر است. / «کارمند وقت‌شناس»: وقت‌شناس بودن امری است که در حوزهٔ ویژگی‌های روانی و اخلاقی تعریف می‌شود؛ در ضمن آن را یاد می‌گیریم (اکتسابی) و ویژگی است که می‌توانیم نداشته باشیم (متغیر). / «فرزند دوم خانواده»: ویژگی است که ما آن را یاد نگرفته‌ایم، بلکه به ما رسیده است (انتسابی). چون فرزند اولی وجود دارد. پس ما فرزند دوم هستیم؛ بنابراین رو به دیگری و اجتماعی است و در نهایت اینکه تا ابد این ویژگی ما باقی می‌ماند (ثابت).
- (صفحه ۳۳-)
۵۵۹. **گزینه ۱** الف: «الف» گزینهٔ «۱» برعکس این رابطه است. بخش اول گزینهٔ «۲» به‌درستی این رابطه را نشان می‌دهد. گزینهٔ «۳» تأثیر بعد نفسانی انسان بر طبیعت است. گزینهٔ «۴» می‌گوید بدن ضعیف، نفس ضعیف به بار می‌آورد، پس اثر طبیعت بر بعد نفسانی را نشان می‌دهد (گزینهٔ «۲» یا «۳» درست است). / «ب»: تأثیر طبیعت بر جامعه است. یادتان باشد که بدن و طبیعت در اینجا به یک مفهوم گرفته شده‌اند؛ پس بخش دوم گزینهٔ «۲» درست است. بخش دوم گزینهٔ «۴» می‌گوید کنش‌های انسان بر طبیعت تأثیر می‌گذارد نه برعکس.
- (صفحه ۳۷-)
۵۶۰. **گزینه ۲** ظاهراً این سؤال با سؤال قبلی یکی است؛ اما بخش «ب» آن برعکس سؤال قبل است. «ب»: تأثیر جامعه بر بدن است. یادتان باشد که بدن و طبیعت در اینجا به یک مفهوم گرفته شده‌اند. پس بخش دوم گزینهٔ «۲» درست است. بقیهٔ موارد شبیه به سؤال قبل است.
- (صفحه ۳۷-)
۵۶۱. **گزینه ۴** «روستایی» و ویژگی انتسابی و ثابت هویت است؛ زیرا روستایی یا شهری بودن در بدو تولد با انسان است و نمی‌توان آن را تغییر داد. تنها می‌توان محل زندگی خود را عوض کرد. ویژگی اجتماعی است؛ زیرا پدیده‌های روستا یا شهر با حضور دیگری است که رخ می‌دهد. / «منضبط»: یک ویژگی فردی، اکتسابی و متغیر است که فرد می‌تواند آن را در طول زندگی خود کسب کند و یا آن را تغییر دهد. / «کارمند»: کارمند بودن و سایر مشاغل از ویژگی‌های متغیر، اکتسابی و اجتماعی است.
- (صفحه ۳۳-)
۵۶۲. **گزینه ۴** «مکان تولد» و «شهری یا روستایی بودن» از ویژگی‌های انتسابی، اجتماعی و ثابت هویت است. / تمامی ویژگی‌های اخلاقی و روانی انسان مثل صبور بودن، امین بودن، زودرنج بودن و ... فردی، اکتسابی و متغیر هستند. / تمامی ویژگی‌های شغلی و احترام و منزلت اجتماعی مثل مدیر یا کارمند بودن، دانشجو بودن و ... از ویژگی‌های اجتماعی، اکتسابی و متغیر هویت هستند.
- (تکلیبی درس ۸)
۵۶۳. درست
۵۶۴. نادرست؛ از روش افق استفاده کرده‌ایم.
۵۶۵. درست
۵۶۶. درست
۵۶۷. نادرست؛ متفاوت می‌باشد.
۵۶۸. درست
۵۶۹. نادرست؛ تنبیه و مجازات
۵۷۰. نادرست؛ روش افق برای درونی کردن فرهنگ انجام می‌گیرد.
۵۷۱. درست
۵۷۲. نادرست؛ توسط خانواده و گروه همسالان انجام می‌گردد.
۵۷۳. درست
۵۷۴. هویت اجتماعی
۵۷۵. مشارکت
۵۷۶. جامعه‌پذیری
۵۷۷. کژروی اجتماعی
۵۷۸. تشویق - پاداش
۵۷۹. جامعه‌پذیری